

DỰ THẢO ÁN LỆ SỐ 17

Án lệ số /2019/AL về hiệu lực của thỏa thuận trọng tài trong hợp đồng thương mại do người không có thẩm quyền xác lập

Được Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua ngày tháng năm 2019 và được công bố theo Quyết định số /QĐ-CA ngày tháng năm 2019 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

Nguồn án lệ:

Quyết định số 971/2017/QĐ-PQTT ngày 02/8/2017 của Tòa án nhân dân TP. Hồ Chí Minh về yêu cầu hủy phán quyết trọng tài

Vị trí nội dung án lệ:

Đoạn 5 phần Xét thấy

Khái quát nội dung của án lệ:

- Tình huống án lệ:

Hợp đồng thương mại trong đó có thỏa thuận trọng tài do người không có thẩm quyền đại diện của công ty xác lập mà sau đó công ty không phản đối, thừa nhận sự ràng buộc của hợp đồng.

- Giải pháp pháp lý:

Trường hợp này, phải xác định thỏa thuận trọng tài không vô hiệu.

Quy định của pháp luật liên quan đến án lệ:

Khoản 2 Điều 18, Điểm a Khoản 2 Điều 68 Luật trọng tài thương mại.

Từ khóa của án lệ:

“Hợp đồng thương mại”; “Thẩm quyền xác lập hợp đồng”; “Hiệu lực của thỏa thuận trọng tài”; “Thừa nhận sự ràng buộc của hợp đồng”.

NỘI DUNG VỤ ÁN:

Căn cứ vào các tài liệu, chứng cứ kèm theo đơn yêu cầu hủy phán quyết trọng tài còn có các tài liệu liên quan như sau: Phán quyết Trọng tài vụ tranh chấp số 69/14HCM của Hội đồng Trọng tài thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) lập ngày 02-7-2015; Hợp đồng Thiết kế thi nội thất số 32/12/SH-SG.17.03.12/HĐKT.OZ ngày 03-5-2012 giữa Công ty Cổ phần A và Công ty Cổ phần xây dựng nội thất O;

Sau khi xem xét Đơn yêu cầu hủy Phán quyết Trọng tài ngày 20-7-2015 của Công ty Cổ phần A, địa chỉ: Tòa nhà U số 9 N, phường C, thành phố T, tỉnh Bình Dương do bà Trần Nam P làm đại diện theo pháp luật là nguyên đơn; Phán quyết Trọng tài số 69/14HCM của Hội đồng Trọng tài thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) lập ngày 02-7-2015 tại Thành phố Hồ Chí Minh giải quyết tranh chấp về Hợp đồng Thiết kế thi công nội thất số 32/12/SH-SG.17.03.12/HĐKT.OZ ngày 03-5-2012 giữa:

- Nguyên đơn: Công ty Cổ phần xây dựng nội thất O.

Địa chỉ: 97 Đường D, Phường A, quận B, thành phố Hồ Chí Minh.

Đại diện theo pháp luật: Ông Nguyễn Thái P.

- Bị đơn: Công ty Cổ phần A

Địa chỉ: Tòa nhà U số 9 N, phường C, thành phố T, tỉnh Bình Dương.

Đại diện theo pháp luật: Bà Trần Nam P.

Tranh chấp về Hợp đồng Thiết kế thi công nội thất số 32/12/SH-SG.17.03.12/HĐKT.OZ ngày 03-5-2012. Cụ thể: Công ty Cổ phần xây dựng nội thất O (tên cũ là Công ty Cổ phần kiến trúc C) (“O”) khởi kiện Công ty Cổ phần A (“A”) tại VIAC để đòi khoản tiền thi công xây dựng chưa thanh toán bao gồm số tiền gốc là 164.137.600 đồng và phạt vi phạm hợp đồng là 24.620.640 đồng

Phán quyết Trọng tài số 69/14HCM của Hội đồng Trọng tài thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) lập ngày 02-7-2015 đã chấp nhận một phần yêu cầu của nguyên đơn.

Tại đơn lập ngày 20-7-2015 về việc yêu cầu hủy Phán quyết trọng tài (nộp đến Tòa án ngày 31-7-2015), Công ty Cổ phần A đã căn cứ vào Điều 68, Điều 69, Điều 71 Luật Trọng tài thương mại để yêu cầu hủy Phán quyết Trọng tài số 69/14HCM của Hội đồng Trọng tài thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) lập ngày 02-7-2015, theo đó nguyên đơn cho rằng Phán quyết này vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng trọng tài. Cụ thể:

- Phán quyết 69 cho rằng việc VIAC không chấp nhận đơn đề nghị gia hạn của A không làm ảnh hưởng đến quyền chọn Trọng tài viên của A và những quyền khác là không đúng pháp luật.

- Phán quyết 69 cho rằng “đại diện của hai bên trao đổi liên quan vấn đề công nợ từ tháng 05/2013 đến tháng 11/2013” nên tháng 12/2014 O nộp hồ sơ kiện còn trong thời hiệu khởi kiện là không đúng. Công trình được làm đến tháng 07/2012 là xong, tranh chấp phát sinh ngay sau đó khi A từ chối thanh toán do hợp đồng không đảm bảo hiệu lực, công trình không đạt yêu cầu. Đến tháng 12/2014 O mới khởi kiện là đã hết thời hiệu khởi kiện theo Điều 319 Luật Thương mại năm 2005.

- Phán quyết 69 cho rằng “xem xét toàn bộ quá trình trao đổi giữa hai bên cho thấy A biết và đồng ý việc cung cấp dịch vụ của O”, nên HĐ số 32 đã phát sinh hiệu lực kể từ ngày ký là không đúng. Hợp đồng số 32 không được ký kết bởi những người có thẩm quyền của hai công ty, không được A đóng dấu, không có các phụ lục hợp đồng thể hiện chi tiết việc thiết kế, tiến độ thi công, hai bên thực tế có trao đổi về hiệu lực của hợp đồng, người có thẩm quyền của A khi biết đã phản đối việc cung cấp dịch vụ của O, nên hợp đồng này không đảm bảo giá trị pháp lý và tính hiệu lực để thực hiện theo luật định.

- Thỏa thuận trọng tài và thẩm quyền giải quyết tranh chấp của VIAC được xác lập bởi người không có thẩm quyền của A nên cần coi vô hiệu.

- A và O đều xác định O còn giữ của A khoản tiền 90.713.150 đồng của HĐ số 71 trước đó vào năm 2011. Hội đồng trọng tài bỏ qua không xác định cũng

không cho hai bên xác định lại rõ việc khấu trừ khoản tiền 90.713.150 đồng này vào hợp đồng số 32 thế nào, cụ thể là bao nhiêu, dẫn đến Phán quyết 69 đơn giản buộc A phải thanh toán cho O toàn bộ giá trị gốc của Hợp đồng số 32 trái với ý chí xác nhận của hai bên, vi phạm nghiêm trọng thủ tục xác minh, thu thập chứng cứ theo luật định.

- Tại một phần nhận định và toàn bộ phần quyết định, phán quyết 69 lại đề cập đến một hợp đồng khác là hợp đồng số 25 theo đó khoản tiền tranh chấp cũng khác, không liên quan đến hợp đồng số 32, nên phán quyết 69 có nội dung không thuộc thẩm quyền của Hội đồng trọng tài.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

[1] Về thời hiệu nộp đơn yêu cầu: Ngày 02-7-2015 là ngày công bố Phán quyết Trọng tài vụ kiện số 69/14HCM. Ngày 31-7-2015 Công ty Cổ phần A nộp đơn yêu cầu Tòa án nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh hủy Phán quyết Trọng tài là còn trong thời hạn theo quy định tại Khoản 1 Điều 69 Luật Trọng tài thương mại.

[2] Xét yêu cầu của Công ty A, Hội đồng phiên họp nhận thấy:

Đơn đề nghị gia hạn đề ngày 18-01-2015 của Công ty A có nội dung chọn Trọng tài viên Phan Trung H đã gửi đến VIAC vào ngày 20-01-2015, vượt quá thời hạn 30 ngày, chủ tịch VIAC ra Quyết định số 46/VIAC chỉ định Trọng tài viên thay cho công ty A là phù hợp với quy định tại Khoản 2 Điều 11 Quy tắc VIAC. Trọng tài viên mà Chủ tịch VIAC chỉ định cũng chính là Trọng tài viên mà công ty A đã chọn. Tại biên bản “Một số nội dung phiên họp giải quyết vụ tranh chấp số 69/14 HCM”, Công ty A nêu rõ ý kiến đồng ý với thành phần hội đồng trọng tài. Do vậy, việc công ty A cho rằng việc chỉ định Trọng tài viên của VIAC trái với ý chí của A là không có căn cứ.

[3] Cũng tại Biên bản phiên họp trên, A đã chấp nhận việc Công ty O đình chính nội dung chọn ông Trần Ngọc L làm Trọng tài viên tham gia giải quyết vụ tranh chấp. Do đó không có cơ sở cho rằng Công ty O chọn Trọng tài viên là không vô tư, khách quan.

[4] Xét ý kiến của Công ty A về thời hiệu khởi kiện: ngày 07-11-2013 là thời điểm cuối cùng các bên trao đổi liên quan đến vấn đề công nợ giữa các bên, trong đó có công nợ của Hợp đồng số 32. Công ty O nộp hồ sơ khởi kiện vào ngày 10-12-2014 là còn trong thời hiệu khởi kiện.

[5] Xét ý kiến của Công ty A về hiệu lực của Hợp đồng số 32 và thỏa thuận trọng tài, Hội đồng xét thấy: Tại các phiên họp trọng tài, với việc Công ty A trình bày ý kiến khiếu nại về chất lượng công trình, dẫn chiếu các quy định của Hợp đồng 32 và cho rằng Công ty O đã thực hiện không đạt chất lượng, người đại diện theo pháp luật của Công ty A đã không phản đối hợp đồng số 32 do bà Lê Hoài A làm đại diện ký với Công ty O, đồng thời thừa nhận sự ràng buộc của hợp đồng, trong đó có thỏa thuận trọng tài. Đồng thời, thỏa thuận trọng tài trong Hợp đồng số 32 không thuộc một trong các trường hợp được xem là vô hiệu theo Điều 18

Luật Trọng tài thương mại 2010. Do đó, thỏa thuận Trọng tài tại Hợp đồng số 32 cũng đã phát sinh hiệu lực pháp luật.

[6] Xét ý kiến của Công ty A về vấn đề xác minh, thu thập chứng cứ của Hội đồng trọng tài, yêu cầu làm rõ việc phân bổ, khấu trừ công nợ trong hợp đồng số 32, Hội đồng xét thấy căn cứ tại Khoản 5 Điều 4 của Luật TTTM, phán quyết của trọng tài là chung thẩm. Các bên có quyền làm đơn yêu cầu xin hủy Phán quyết trọng tài nếu đáp ứng các căn cứ theo quy định tại Điều 68 của Luật TTTM. Do đó, các bên không có quyền và không có cơ sở để khiếu nại về mặt nội dung của phán quyết trọng tài.

[7] Xét ý kiến của Công ty A về việc tại một phần nhận định và toàn bộ phần quyết định, phán quyết 69 lại đề cập đến một hợp đồng khác là hợp đồng số 25, không liên quan đến hợp đồng số 32, dẫn đến việc quyết định về khoản tiền nợ gốc và tiền phạt mà A phải trả cho O không đúng với yêu cầu của O cũng như diễn biến nêu trong Phán quyết số 69, nên Phán quyết số 69 có nội dung không thuộc thẩm quyền của Hội đồng trọng tài. Hội đồng xét thấy: Ngày 10-7-2017 Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam bên cạnh Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam đã ra Đính chính Phán quyết Trọng tài, khắc phục các lỗi sai sót tại nội dung phán quyết trọng tài. Tại phiên họp hôm nay các bên không có ý kiến gì đối với việc đính chính Phán quyết trọng tài ngày 10-7-2017 của VIAC.

[8] Xét Phán quyết Trọng tài số 69/14HCM ngày 02-7-2015, Hội đồng phiên họp nhận thấy:

- Thỏa thuận trọng tài giữa các bên là hợp pháp, có hiệu lực.
- Thành phần Hội đồng trọng tài, thủ tục tổ tụng trọng tài đúng quy định của pháp luật và phù hợp với thỏa thuận của các bên.
- Vụ tranh chấp này các đương sự đều thừa nhận thuộc thẩm quyền của Hội đồng trọng tài.
- Không có chứng cứ do các bên cung cấp mà Hội đồng trọng tài căn cứ vào đó để ra phán quyết là giả mạo.
- Phán quyết Trọng tài không trái với các nguyên tắc cơ bản của pháp luật Việt Nam.

[9] Do vậy các lý do yêu cầu hủy phán quyết trọng tài do Công ty A đưa ra không thuộc vào các căn cứ để hủy Phán quyết Trọng tài được quy định tại Điều 68 Luật Trọng tài thương mại nên không có cơ sở để hội đồng xét đơn chấp nhận yêu cầu hủy quyết định trọng tài của Công ty Cổ phần A.

[10] Viện Kiểm sát nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh tham gia phiên họp có ý kiến: Đề nghị Hội đồng xét đơn không chấp nhận yêu cầu của Công ty Cổ phần A về việc hủy Phán quyết Trọng tài số 69/14HCM của Hội đồng Trọng tài thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) lập ngày 02-7-2015 tại Thành phố Hồ Chí Minh.

Vì các lẽ trên,

QUYẾT ĐỊNH:

1. Không hủy Phán quyết Trọng tài số 69/14HCM của Hội đồng Trọng tài thuộc Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC) lập ngày 02-7-2015 tại Thành phố Hồ Chí Minh giải quyết tranh chấp đối với Hợp đồng Thiết kế thi công nội thất số 32/12/SH-SG.17.03.12/HĐKT.OZ ngày 03/5/2012 giữa:

- Nguyên đơn: Công ty Cổ phần xây dựng nội thất O.

Địa chỉ: 97 Đường D, Phường A, quận B, thành phố Hồ Chí Minh.

Đại diện theo pháp luật: Ông Nguyễn Thái P.

- Bị đơn: Công ty Cổ phần A

Địa chỉ: Tòa nhà U số 9 N, phường C, thành phố T, tỉnh Bình Dương.

Đại diện theo pháp luật: Bà Trần Nam P.

2. Quyết định này là quyết định cuối cùng và có hiệu lực thi hành kể từ ngày ký, các bên, Hội đồng Trọng tài không có quyền khiếu nại, kháng cáo, Viện Kiểm sát không có quyền kháng nghị.

NỘI DUNG ÁN LỆ

“[5]... Tại các phiên họp trọng tài, với việc Công ty A trình bày ý kiến khiếu nại về chất lượng công trình, dẫn chiếu các quy định của Hợp đồng 32 và cho rằng Công ty O đã thực hiện không đạt chất lượng, người đại diện theo pháp luật của Công ty A đã không phản đối hợp đồng số 32 do bà Lê Hoài A làm đại diện ký với Công ty O, đồng thời thừa nhận sự ràng buộc của hợp đồng, trong đó có thỏa thuận trọng tài. Đồng thời, thỏa thuận trọng tài trong Hợp đồng số 32 không thuộc một trong các trường hợp được xem là vô hiệu theo Điều 18 Luật Trọng tài thương mại 2010. Do đó, thỏa thuận Trọng tài tại Hợp đồng số 32 cũng đã phát sinh hiệu lực pháp luật”.